

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/218376,Barbara-Switalska-Starzenska-Bezwarunkowa-kapitulacja-niemieckiej-III-Rzeszy-8-m.html>
27.02.2026, 07:34

Barbara Świtalska-Starzeńska: Bezwarunkowa kapitulacja niemieckiej III Rzeszy 8 maja 1945 roku

8 maja, w kwaterze głównej gen. Dwighta Eisenhowera w Reims nastąpiła bezwarunkowa kapitulacja Niemiec i ich sił zbrojnych. Na prośbę Józefa Stalina ceremonię kapitulacji powtórzono 9 maja, krótko po północy, w głównej kwaterze marsz. Geоргija Żukowa, która znajdowała się w Berlinie-Karlshorst.

[Niemcy](#) [Stosunki międzynarodowe](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

08.05

Reichstag po zdobyciu go przez Armię Czerwoną (fot. ze zbiorów Imperial War Museum, domena publiczna)

1 września 1939 r. nastąpiła inwazja niemieckiej III Rzeszy na Polskę, tym samym rozpoczęła się

II wojna światowa. 17 września nóż w plecy wbił Rzeczypospolitej Związek Sowiecki. Najkrwawszy konflikt zbrojny w historii ludzkości został poprzedzony umową między Niemcami a Sowietami 23 sierpnia 1939 r., do której dołączono tajny protokół sankcjonujący rozbiór Polski, krajów bałtyckich (Litwy, Łotwy i Estonii) oraz Królestwa Rumunii. Wojna, która zakończyła się 6 lat później, w dniu 8 maja 1945 r. w Europie i 2 września na Dalekim Wschodzie, pochłonęła blisko 50 mln istnień ludzkich. Według szacunków podczas II wojny światowej zginęło niemal 6 mln polskich obywateli.

Niskie morale i dezercje

W połowie marca 1945 r. na zachodzie Europy uwidoczniło się załamanie wojsk niemieckich. Oddziały brytyjsko-kanadyjskie i armia amerykańska zdobywały tereny niemieckie krok po kroku. Jako odpowiedź na tę sytuację Adolf Hitler wydał 15 marca 1945 r. rozporządzenie („rozkaz Nerona”) o zniszczeniu, spaleniu wszystkiego w Niemczech, co mogłoby być przydatne dla wroga do kontynuacji walki.

Żołnierze niemieccy, widząc nadchodzące wojska alianckie, reagowali różnie, ogólnie panowało niskie morale, zmęczenie, w wyniku czego rozpuszczano wojska albo poddawano się w niewolę, innym razem dochodziło do chaotycznego odwrotu. Władze niemieckie siały propagandę o „barbarzyństwie” wojsk alianckich, jednakże w wielu miastach zachodnich Niemiec przybyłe oddziały były witane przez ludność cywilną białymi flagami. Mogło to oznaczać, że dotychczasowa forma propagandy nie docierała bądź nie oddziaływała już na społeczeństwo, tak jak oczekiwały tego wyższe władze niemieckie.

Z każdym dniem zwiększała się liczba dezercji wśród niemieckich żołnierzy, czemu władze próbowały przeciwdziałać, stosując bardzo surowe kary. Za uciekinierami wysłano oddziały SS, które wykonywały wyroki śmierci. Właśnie wiosną 1945 r. reżim niemiecki zwrócił ostrze ku własnym obywatelom. Częstym widokiem były wiszące ciała niemieckich żołnierzy ukaranych za dezercję. Oprócz SS postrach w społeczeństwie siało gestapo i fanatyczni narodowosocjalistyczni aktywiści. Jednocześnie Martin Bormann, sekretarz Hitlera, w jego imieniu rozsyłał okólniki nakłaniające, np. gauleiterów, do pozostania w okręgach i bronienia ich za cenę życia. Według niego obowiązywała maksyma: „zwyciężyć lub polec”.

Władza Hitlera zaczęła chwiać się w posadach

Z raportów Służby Bezpieczeństwa SS wynikał, że ludność niemiecka już nie pokładała nadziei w przywódcy i coraz ostrzej krytykowała partię narodowosocjalistyczną i jej propagandę. Minister propagandy i oświecenia publicznego, Joseph Goebbels, namawiał Hitlera do przemówień radiowych, by motywował ludzi do wysiłku obronnego, jednak Führer zrezygnował z realizacji tego pomysłu po donosach o niepowodzeniu wojsk niemieckich na Węgrzech.

Wobec przewagi aliantów i narastającej krytyki społecznej coraz więcej osób związanych z partią czy z otoczenia Hitlera rozważało różne możliwości wyjścia z tej sytuacji. Od kwietnia 1945 r. wzrosła liczba samobójstw. W dużej mierze przyczyniła się do tego propaganda Goebbelsa, gdzie głoszone, że w sytuacji przegranej wojny dla Niemców nie będzie perspektyw na przyszłość. W przypadku niemieckiej ludności żyjącej we wschodniej części Niemiec przyczyną dokonywanych samobójstw był też strach przed żołnierzami Armii Czerwonej.

Tymczasem do ostatniego etapu wojny działał sprawnie niemiecki aparat policyjno-sądowy, który reagował brutalnością wobec własnych obywateli i robotników przymusowych. Tych ostatnich szczególnie się obawiano, bowiem władze przypuszczały, że moment osłabienia państwa

niemieckiego stanie się dla nich impulsem do zemsty.

Gdy wojska aliantów posuwały się naprzód, odnosząc zwycięstwa nad słabnącym wojskiem Rzeszy, to w niemieckich nazistowskich obozach koncentracyjnych i w obozach zagłady personel przeprowadzał ewakuacje więźniów i jeńców wojennych. Były to „marsze śmierci”, bowiem więźniowie wycieńczeni fizycznie i psychicznie zostali zmuszeni do dalekich pieszych pochodów pod strażą uzbrojonych żołnierzy. Kto z więźniów upadał, odstawał albo próbował podjąć ucieczkę, był zabijany. Wojska alianckie podczas wyzwolenia niemieckich obozów zastawały w nich ledwo żywych, skrajnie wychudzonych ludzi oraz liczne niepogrzebane martwe ciała.

Z inicjatywy Goebbelsa uruchomiono 1 kwietnia 1945 r. rozgłoszenie o nazwie Radio Werwolf, które wzywało społeczeństwo do boju za kraj. Do partyzanckiej walki przystąpili bojówkarze organizacji Werwolf, którzy zdołali zabić wielu żołnierzy alianckich i przedstawicieli administracji wybranych przez aliantów w zajmowanych miastach. 12 kwietnia 1945 r. Hitler i zgromadzeni wokół niego zwolennicy, na wieść o zgonie prezydenta USA, Franklina Delano Roosevelta, mogli liczyć na osłabienie koalicji. Niemniej jego śmierć nie spowolniła działań militarnych aliantów. W dniu 16 kwietnia Hitler wydał rozkaz „o ostatniej obronie na Wschodzie”.

Było to fanatyczne wezwanie do niemieckich żołnierzy. Tymczasem od połowy kwietnia losy III Rzeszy były już przesądzone, bowiem z dwóch stron nacierały wojska Armii Czerwonej i zachodnich aliantów.

Urodziny Führera

Od stycznia 1945 r. Hitler wraz ze swoją żoną mieszkał w bunkrze ulokowanym 10 m pod kancelarią III Rzeszy przy Wilhelmstrasse w Berlinie. To tam odbywały się narady. Jedną z nich toczyła się 20 kwietnia, w dniu 56. urodzin Führera. Przed tą naradą Hitler potwierdził rozporządzenie, że tereny aktualnie pozostające pod władzą niemiecką, na wypadek przepełnienia ich przez wojska alianckie, miały być rozdzielone na część północną i południową. Wielki admirał Karl Dönitz miał objąć dowództwo nad częścią północną, a feldmarsz. Albert Kesserling nad południową.

Na naradę przybyli z życzeniami urodzinowymi: Martin Borman, Joseph Goebbels, minister lotnictwa Rzeszy Hermann Göring, następnie jeden z głównych dygnitarzy III Rzeszy, prawa ręka Hitlera, piastujący wiele kluczowych stanowisk w państwie, współtwórca tajnej policji – gestapo, pomysłodawca budowy obozów koncentracyjnych Heinrich Himmler, przywódca Niemieckiego Frontu Pracy Robert Ley, minister spraw zagranicznych Joachim von Ribbentrop i architekt Hitlera, przywódca Organizacji Todta budującej obiekty wojskowe, minister uzbrojenia i amunicji Albert Speer. Ponadto byli obecni wojskowi: generał Wilhelm Burgdorf, dowódca i oficer sztabowy Wehrmachtu, wielki admirał Karl Dönitz, naczelny dowódca marynarki wojennej, generał pułkownik Alfred Jodl, szef sztabu generalnego Wehrmachtu, feldmarsz. Wilhelm Keitel, szef Naczelnego Dowództwa Wehrmachtu oraz gen. Hans Krebs, szef sztabu Naczelnego Dowództwa Wojsk Lądowych.

Niektórzy namawiali Hitlera do opuszczenia Berlina i przeniesienia się do Berchtesgaden w Bawarii, na co miał zareagować odmową. Podobno przedłużał naradę, co nie było po myśli gości, ponieważ spodziewano się zaciśnięcia okrążenia wokół Berlina przez Armię Czerwoną, przez co miało być zamknięte połączenie autostradą na południe i północ kraju. Gdy narada dobiegła końca, uczestnicy pośpiesznie opuszczali bunkier, nie oglądając się zανάdo na wodza.

[Czytaj artykuł Barbary Świtalskiej-Starzeńskiej *Bezwarunkowa kapitulacja niemieckiej III Rzeszy 8 maja 1945 roku* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Niemcy, Stosunki międzynarodowe, Zbrodnie niemieckie

Artykuł